

990407-1

Filosofie náboženství je filosofie, která se chce metodicky a principiálně zabývat náboženstvím jako fenoménem, zasluhujícím si z nějakých důvodů její zájem (a ty důvody ovšem musí být také formulovány). Filosofický přístup k náboženství musí splňovat dvojí kritérium: musí být 1) vskutku filosofický (tj. filosofie se nesmí stát jen nějakou náboženskou ideologií, náboženským „světovým názorem“ apod.), ale musí zároveň respektovat náboženství jakožto náboženství (tj. nesmí je sama jakoby znovu vytvářet, myšlenkově modelovat, a už vůbec ne je měnit v nějaké „filosofické náboženství“). Proto je také třeba pečlivě odlišovat filosofii náboženství od náboženské filosofie (či lépe „filozofie“, neboť to je spíše zfilozofičtělé náboženství – a v evropských podmínkách asi jiné náboženství není ani možné). Dosavadní evropské myšlenkové dějiny ukázaly celou řadu pokusů o řešení tohoto nesnadného úkolu, a tím ovšem nejen řadu úskalí, ale také řadu neúspěchů, které je třeba považovat za jakousi obdobu toho, čemu se ve vědách říká „negativní výsledek“. Takový neúspěch musí být nejen publikován, ale musí být stále znovu (ovšemže za různých okolností s různým důrazem) připomínán, neboť slouží jako varovné znamení, že touto cestou je třeba se nedávat. V čem je třeba vidět hlavní problémy, má-li filosof náboženství uspět? Především musí sám sobě (ještě dříve než jiným) vyjasnit, jak bude náboženství chápat, jak je vymezí, co za náboženství bude pokládat a co už nikoliv.

(Písek, 990407-1.)